Inspiratieboek Energiehuis

10 praktijkvoorbeelden met lokale impact

Leeswijzer

De oorsprong van de één-loket-gedachte komt uit Europa. De Europese richtlijn 'Energy Performance of Buildings Directive IV' verplicht lidstaten om de ondersteuning bij verduurzaming te organiseren via een one-stop-shop.

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties vertaalde de Europese richtlijn in de 'Handreiking Energiehuis' die in november 2026 verschijnt. Daarin worden de drie kwaliteitsdragers van een Energiehuis uitgewerkt:

- integraal aanbod: alles op één plek,
- inclusieve aanpak: iedereen doet mee
- fysieke nabijheid: altijd dichtbij.

Voor dit Inspiratieboek duiken we dieper de praktijk in. In tien voorbeelden laten we zien hoe een Energiehuis vorm kan krijgen. We brengen in beeld welke samenwerkingsvormen er zijn, hoe fysieke nabijheid ingevuld kan worden en wat er concreet nodig is om een Energiehuis operationeel te krijgen. De drie kwaliteitsdragers worden aan ieder voorbeeld gelinkt.

Wil jij in jouw gemeente ook aan de slag en heb je hulp nodig? Bij HIER denken we graag met je mee.

Stuur een mail naar **energiehuis@hier.nu** en dan bekijken we samen de mogelijkheden.

Voorwoord

De energietransitie in de gebouwde omgeving vraagt om een aanpak waarin gemeenten goed samenwerken met bewoners en lokale initiatieven. Daarbij is het cruciaal dat het aanbod van alle partijen goed op elkaar aansluit, en er duidelijk over wordt gecommuniceerd. Het Energiehuis kan hierin een belangrijke rol spelen.

Want een Energiehuis is namelijk meer dan een plek waar je informatie haalt. Het is een uitgelezen kans om lokaal een coherent en gezamenlijk verhaal te vertellen. Om informatie en aanbod van verschillende partijen zorgvuldig op elkaar af te stemmen. Om een thuisbasis — digitaal of fysiek — te maken waar iedere doelgroep terecht kan en actief begeleid wordt in hun verduurzamingsreis.

Een Energiehuis maakt de energietransitie zichtbaar en tastbaar en geeft bewoners het gevoel dat ze er niet alleen voor staan. Gemeenten kunnen er samen met lokale initiatieven en bewoners werken aan de uitvoering: daadwerkelijk stappen zetten op weg naar aardgasvrije buurten, wijken en dorpen.

Dit inspiratieboek brengt tien Energiehuizen in beeld. Op sommige plekken zijn ze al ver in de uitvoering, op andere locaties staan ze aan het begin van de reis. In sommige voorbeelden neemt de gemeente het voortouw, op andere plekken zijn het juist de lokale initiatieven. Maar overal wordt het Energiehuis als een kans gezien om samen de lokale energietransitie vorm te geven. De voorbeelden in dit boek bieden diverse aanknopingspunten om daar ook in jouw gemeente mee aan de slag te gaan.

Die uitnodiging wil ik graag aan de lezer doen. Onderzoek wat er mogelijk is in jouw gemeente. Overleg met lokale initiatieven, betrek bewoners erbij en ga uit van hun behoeften. We helpen je hier graag bij.

Gijs Termeer

Directeur Klimaatstichting HIER en voorzitter van de Participatiecoalitie

In dit boek

Tien Energiehuizen, vijf gedeelde inzichten p. 5-6

Gemeente Lochem opent Energiehuis in het gemeentehuis p. 7-10

De mens als krachtcentrale: het Huis van de Toekomst in Bospolder-Tussendijken p.11-14

Hoe gaat het nu met de Energiehuiskamer in Amersfoort? p. 15-18

Gemeente Oss gaat naar inwoners toe met een pop-up Energiehuis p.19-22

Regionaal samenwerken aan het Energiehuis p. 23-26

Van Energieloket naar Energiehuis: samen verder verduurzamen in de Achterhoek p. 27-30

Hoe gaat het nu met It Enerzjyhûs in Garyp? p.31-34

Het kloppend hart van Houten: het Energiehuis van EnergieRijk Houten p. 35-38

Een Energiehuis voor de regio: zo pakken ze het in Tilburg aan p.39-42

Het gewenste Energiehuis volgens Energierijk Nijmegen: een verbindende plek in de stad p. 43-46

Tien Energiehuizen, vijf gedeelde inzichten

Voor dit inspiratieboek spraken we met tien Energiehuizen. Sommige zijn al volop in bedrijf, andere staan nog aan het begin van de uitvoering. En hoewel de aanpak op deze tien plekken erg van elkaar verschilt, zijn er ook een aantal gedeelde inzichten in hun verhalen te ontdekken. Deze staan hier centraal.

01

De meest waardevolle informatie haal je op door te doen

Het perfecte plan bestaat niet. Er zijn altijd onvoorziene omstandigheden en onverwachte situaties. Maak dus een plan met voldoende ruimte om bij te sturen. Want de meest waardevolle informatie krijg je pas nadat je begonnen bent.

Wat een bewoner echt nodig heeft, leer je pas wanneer de deuren van het Energiehuis geopend zijn. Welke verduurzamingsvragen leven er nu echt bij bewoners? Wat zijn de beste manieren om verschillende doelgroepen te bereiken? Welke openingstijden zijn populair en welke niet? En de informatie aan de muur, is die echt wel zo toegankelijk als je van tevoren dacht?

Hoe haal je het meeste uit dit inzicht?

- ➔ Maak een plan met daarin voldoende ruimte om bij te sturen.
- ➔ Haal regelmatig feedback op van iedereen die in contact staat met bewoners. Stel aan de hand daarvan jouw aanpak bij.
- ➔ Zie het Energiehuis als een plek om te groeien. Het hoeft niet vanaf het eerste moment perfect te zijn.

02

De standaard verduurzamingsreis bestaat niet

Iedereen is anders. En hoewel er ongetwijfeld grote overeenkomsten zijn wanneer je kijkt naar de technische mogelijkheden van alle woningen in een straat, ziet een bewoner alleen z'n eigen meterkast.

Maatwerk, in de vorm van gepersonaliseerd advies en persoonlijk contact, blijkt de sleutel te zijn naar bewoners die daadwerkelijk stappen zetten. Want een bewoner wil gezien worden. Hij heeft baat bij hulp op maat. Bij iemand die de subsidie-spaghetti kan ontwarren of heldere adviezen geeft bij complexe afwegingen en kostbare maatregelen. En: hoe concreter de hulp, des te meer stappen een bewoner zal zetten.

Hoe haal je het meeste uit dit inzicht?

- ➔ Er is niets mis met standaardisatie aan de achterkant, maar zorg dat het contact en het advies voor de bewoner persoonlijk aanvoelt.
- ➔ Neem álle zorgen en twijfels serieus.
- ➔ Investeer in vaste gezichten, die op verschillende manieren laagdrempelig te benaderen zijn.

03

Investeer in het team

Zie het Energiehuis niet als een tijdelijke klus of project, dat alleen een zetje nodig heeft om op gang te komen. Een goed lopend Energiehuis vraagt om constante afstemming, coördinatie en organisatie. Je hebt zowel een team op de werkvloer nodig als iemand die het geheel met alle samenwerkingspartners overziet. Investeer dus in je team. Want zonder mensen, geen Energiehuis.

Hoe haal je het meeste uit dit inzicht?

- ➔ Benoem taken, rollen en verantwoordelijkheden expliciet. Zo voorkom je dat er over en weer aannames worden gedaan over wie een bepaalde klus oppakt.
- ➔ Zorg dat er één coördinator is, die zorgt voor de afstemming met alle samenwerkingspartners.
- ➔ Werk je met vrijwilligers, investeer dan ook in hen. Houd hun kennis op peil en organiseer regelmatig iets leuks.

04

Gun het tijd

De meest succesvolle Energiehuizen in dit boek, plukken nu de vruchten van hun eerdere harde werk. Het duurt vaak minimaal twee tot drie jaar voordat bewoners hun weg naar het Energiehuis weten te vinden. En die constante stroom van bezoekers ontstaat.

Gun het dus tijd. Ook wanneer er na de eerste drukke weken na de opening een dip in de bezoekersaantallen komt. Blijf doorgaan met organiseren van bijeenkomsten en informatieavonden. Blijf de aansluiting zoeken met alles wat er al in de buurt gebeurt. Want met een proactief programma en kwalitatief goed en persoonlijk advies, komt de mond-tot-mondreclame vanzelf op gang.

Hoe haal je het meeste uit dit inzicht?

- ➔ Zorg voor een goede dienstverlening en vertrouw erop dat dit zich doorspreekt.
- ➔ Neem de tijd en maak plannen voor lange termijn.
- ➔ Bestendig het Energiehuis als vast onderdeel van je gemeentelijke aanpak. Zo zorg je ervoor dat het ook kan uitgroeien tot die vaste, betrouwbare plek.

05

Doe het samen

Het Energiehuis is een kans om lokaal een coherent gezamenlijk verhaal te vertellen. Dit kan zorgen voor het vertrouwen dat mensen nodig hebben om daadwerkelijk maatregelen te laten uitvoeren. Want nu is het vaak zo dat een bewoner verschillende adviezen krijgt, van verschillende partijen.

Door samen te werken met lokale initiatieven en partijen krijgt de bewoner een samenhangend plaatje voorgeschoteld. Door samen te werken kan er onderling goed doorverwezen worden. Door samen te werken krijgen alle partijen een eigen rol in het geheel. Een consistent lokaal verhaal biedt de bewoner de meeste kans om succesvol de volgende stappen te zetten.

Hoe haal je het meeste uit dit inzicht?

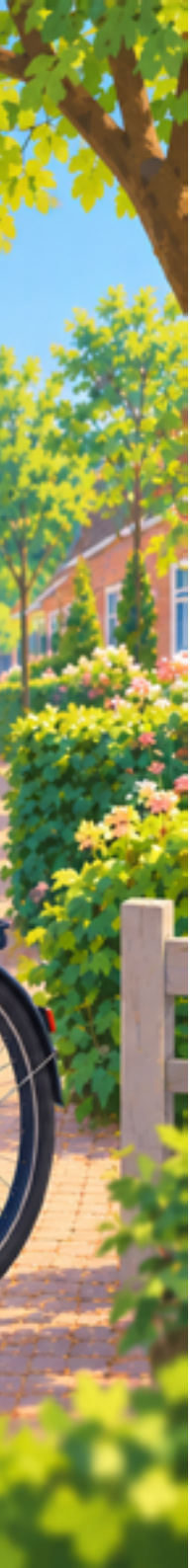
- ➔ Betrek alle lokale partners en partijen bij je plannen. Geef ieder die wil een rol én verantwoordelijkheden.
- ➔ Zorg voor een of meerdere werkplekken, zodat het Energiehuis een plek wordt waar verschillende partijen echt gaat samenwerken op locatie.
- ➔ Zie de samenwerking als een kans om je aanbod te verrijken, stroomlijnen en te verbeteren. Alleen ga je sneller, maar samen kom je verder.

Gemeente Lochem opent Energiehuis in het gemeentehuis

Van balie in gemeentehuis tot met de bakfiets de wijk in: Lochem maakt verduurzamen persoonlijk, toegankelijk en praktisch.

Gemeente Lochem opent Energiehuis in het gemeentehuis

Sinds december 2025 kunnen inwoners terecht bij het Energiehuis Lochem, gevestigd in het gemeentehuis. Hier krijgen zij persoonlijk advies over het verduurzamen van hun woning, isolatiesubsidies en financierings-mogelijkheden.

Praktisch

Met twaalf kernen en reistijden tot 45 minuten is Lochem een uitgestrekte gemeente. Een centrale locatie voor iedereen is lastig te vinden. Daarom koos de gemeente voor een praktische en betaalbare oplossing: een bestaande publieksbalie omvormen tot Energie-huis. Zo blijft de dienstverlening toegankelijk, zonder extra huisvestings-kosten of organisatiekracht.

Gemiddeld vinden maandelijks tien adviesgesprekken plaats aan de balie. Daarnaast beantwoordt de gemeente tientallen vragen per telefoon en e-mail.

Ook biedt Lochem Energie ondersteuning aan huis, bijvoorbeeld met verduurzamingsadvies, kleine energiebesparende maatregelen en hulp bij subsidie- en leningaanvragen.

Gemiddeld vinden maandelijks tien adviesgesprekken plaats aan de balie

Bakfiets

De gemeente wil het Energiehuis verder ontwikkelen en meer inwoners bereiken. Met een nieuwe huisstijl, een communicatiecampagne en plannen voor een bakfiets trekt het Energiehuis straks ook de wijken en buurten in.

De aanpak sluit aan bij de behoefte aan persoonlijk contact onder veel inwoners. Daarom staan bereikbaarheid, snelle opvolging en persoonlijke aandacht centraal. Zo helpt Lochem inwoners op weg naar een duurzamere woning en verlaagt het de drempel om aan de slag te gaan.

Meer weten?

Lees het volledige ervaringsverhaal op hier.nu/energiehuis

Kwaliteitsdragers

Integraal aanbod
Een centrale plek voor iedereen in de gemeente die aan de slag wil met verduurzamen.

Inclusieve aanpak
Persoonlijk contact en snelle opvolging door vast gezicht.

Fysieke nabijheid
Centraal punt én met de bakfiets de buurt in.

“Dit is het allerbelangrijkste: geef de bewoner het gevoel dat je ze serieus neemt. Neem die telefoon op, bel terug. Regel vervanging in vakanties en bij ziekte. Neem afspraken van elkaar over. Maak daar een plan voor. Want bewoners haken af bij langzaam contact. We zitten er niet voor onszelf, we zitten er voor de bewoners.”

Geleerde lessen

01

Het is oké om gewoon te beginnen

Het is oké om gewoon te beginnen. Want je komt onderweg altijd dingen tegen die je van te voren niet had kunnen voorzien. Er is geen plan dat voor alles vooraf een oplossing of antwoord heeft.

Houd ruimte om bij te sturen, houd het eenvoudig en begrijpelijk en zet vooral de bewoner op de eerste plaats.

02

Neem ook de interne organisatie mee

Een Energiehuis in het gemeentehuis vraagt ook om goede afstemming met collega’s. Omdat de publieksruimte in Lochem ook voor andere activiteiten wordt gebruikt, moeten alle uitingen, van posters en banners tot de toekomstige bakfiets, **makkelijk verplaatsbaar** zijn. Dat vraagt soms om compromissen, want het liefst is het Energiehuis natuurlijk altijd goed zichtbaar.

03

Meten is weten

Nu registreert de klantadviseur contacten in een zaaksysteem. Maar om bewoners ook actief te kunnen begeleiden, is een monitoringssysteem nodig. Daarmee kan Belinda vragen gericht opvolgen, bewoners proactief benaderen en hen helpen bij de volgende stap.

Door middel van monitoring, kan je de bewoner nog beter van dienst zijn.

Hoe pakken ze het aan in Lochem?

1 klantadviseur

Belinda is het vaste gezicht van het Energiehuis. Zij begeleidt inwoners, helpt met de subsidieaanvragen en volgt vragen op.

Informatie + hulp bij subsidieaanvragen + ondersteuning

Het Energiehuis werkt nu voornamelijk op afspraak maar gaat binnenkort ook actief de wijk in.

Centrale locatie

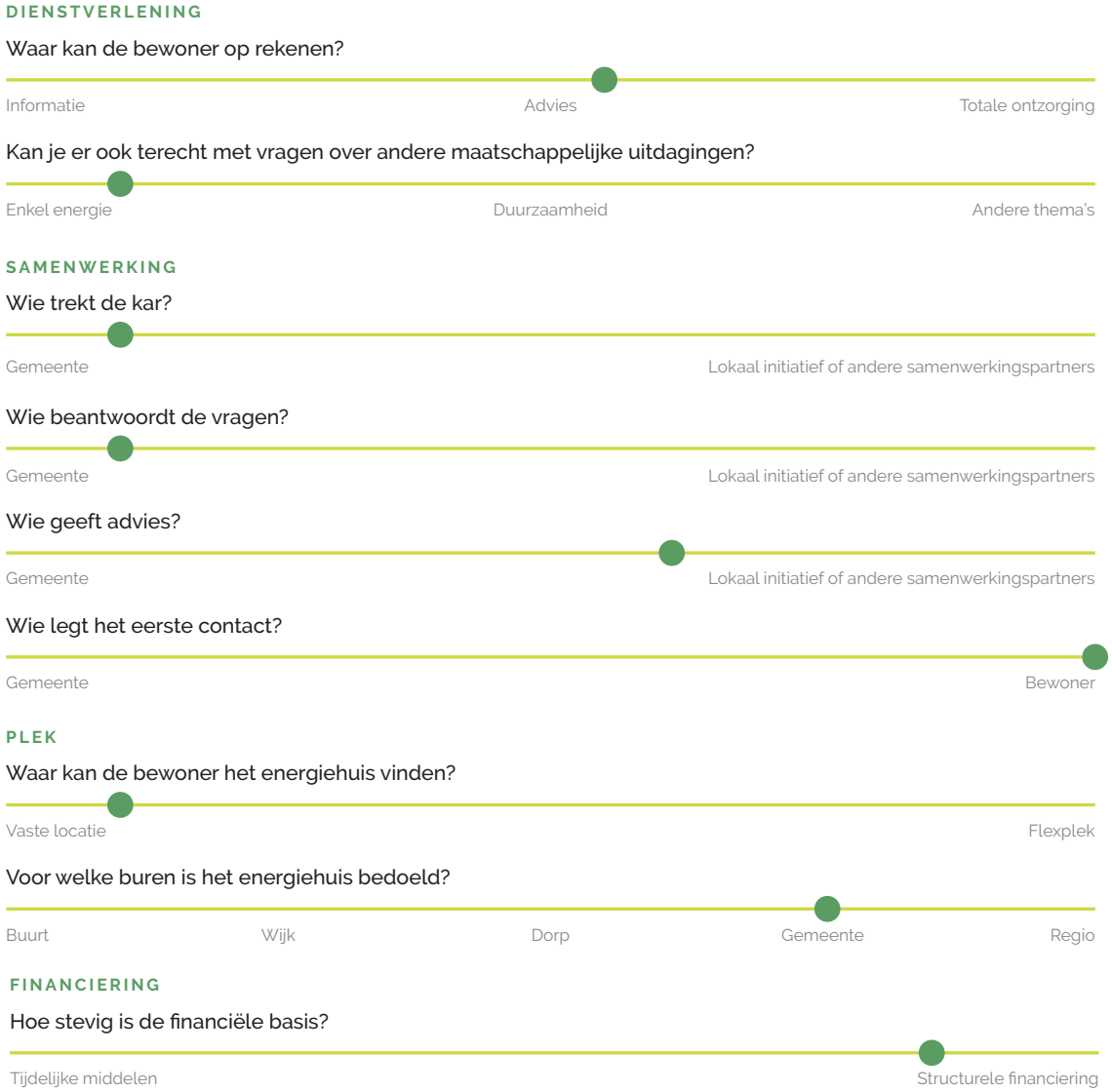
Het Energiehuis bevindt zich bij de balies in de publieksruimte van het gemeentehuis.

Structurele én eenmalige investering

- Klantadviseur: gefinancierd vanuit CDOKE-middelen en opgenomen als vaste post in de begroting.
- Opstartkosten: aanschaf bakfiets en communicatiestrategie.

Persoonlijk contact

In Lochem wonen vrij veel oudere mensen die praktisch opgeleid zijn. Zij hechten er grote waarde aan om persoonlijk contact te krijgen. De lokale krant en het huis-aan-huisblad worden goed gelezen. Advies aan de balie van het gemeentehuis en met een bakfiets de buurt in past bij bewoners, werken met QR-codes wat minder.

De mens als kracht-centrale: het Huis van de Toekomst in Bospolder-Tussendijken

Een gemeenschap die samen onderzoekt hoe de mens zelf genoeg energie kan opwekken voor zijn eigen leven.

De mens als krachtcentrale: het Huis van de Toekomst in Bospolder-Tussendijken

Hoe kun je vanuit artistieke inbreng bijdragen aan een inclusieve energietransitie? Voor kunstenaar Melle Smets en Klaas Burger begon het project met deze vraag, die ze in 2019 vanuit Museum Boijmans Van Beuningen binnenkregen.

Samen leven

Wat als we menskracht nemen als meest duurzame bron van energie? Hoe ziet samenwonen en samenleven in een buurt er dan uit? Het idee kreeg een vaste vorm in het Huis van de Toekomst. Gelegen in Bospolder-Tussendijken, een van de eerste buurten in Rotterdam waar de gemeente een warmtenet aanlegt.

Het Huis van de Toekomst is geen showroom, het is een gemeenschap die samen onderzoekt hoe de mens zelf genoeg energie kan opwekken voor zijn eigen leven. Het is wél een gemeenschap die samen onderzoekt hoe de mens zelf genoeg energie kan opwekken voor zijn eigen leven. Uit hun aanpak en behaalde resultaten zijn dan ook een aantal interessante lessen te halen voor wie met een Energiehuis aan de slag wilt gaan.

Het Huis van de Toekomst is gevestigd in een leegstaand pand van woningcorporatie Havensteder. Samen met de Energiemeent, een aantal sociale initiatieven, kunnen zij tijdelijk gebruik maken van meerdere woningen in de plint van het gebouw. Een gebouw, dat onbewoonbaar is verklaard en grondig gerenoveerd moet worden. Met hun leegstandsbeheer verhoogt het Huis van de Toekomst de leefbaarheid in de buurt.

> *Menskracht als meest duurzame bron van energie*

Gemeenschapskeuken

Het Huis van de Toekomst ontwikkelt projecten volgens de ABCD-mindset. Ze volgen daarmee de energie die in de buurt aanwezig is. In de afgelopen zeven jaar heeft het geresulteerd in verschillende projecten. Van een gezamenlijke gemeenschapskeuken waar aardgasvrij wordt gekookt, tot milieucoaches en een project rondom warmtepanelen.

Het woord ‘duurzaamheid’ valt niet. Want in duurzaamheid zit ook het woord ‘duur’ en daar haken bewoners op af. Daarnaast maakt duurzamer leven als vanzelfsprekend deel uit van een project dat onderzoekt hoe een samenleving op menskracht eruit kan zien. Want ook voor mensen geldt: wat je niet gebruikt, hoef je ook niet op te wekken.

Meer met minder

Een groot deel van de inwoners van de wijk komt uit landen waar van origine geleefd wordt met een kleine ecologische voetafdruk. Zo is doen met minder geen nieuw concept voor bewoners die dat deels al gewend zijn. En natuurlijk zorgt het hebben van een kleine beurs er ook voor dat meer doen met minder geen nieuw concept is.

In het najaar van 2026 wordt de documentaire ‘Alles is er al’ gepresenteerd over het project tot nu toe en de impact die het gemaakt heeft. Want de aanpak heeft ervoor gezorgd dat bewoners meer eigenaarschap voelen, een stem hebben en elkaar in de buurt weten te vinden.

Meer weten?

Maak kennis met het Huis van de Toekomst

“Duurzaamheid is geen onderwerp. We gebruiken het woord duurzaamheid ook niet. Want in het woord duurzaamheid zit ook het woord duur. Daar haken bewoners op af. Ze doen namelijk vaak onbewust al veel duurzame dingen.”

Fotograaf Frank Hanswijk

Geleerde lessen

01

Houd het heel lokaal

Uit de projecten die Huis van de Toekomst uitvoerde, kwam naar voren dat er behoefte was aan meerdere buurthuiskamers in de buurt. **Een bewoner wil maximaal 5 tot 10 minuten lopen naar een plek die nog aanvoelt als lokaal.**

02

Je kunt niet zonder een samenwerking met de gemeente

Je hebt altijd een samenwerking met de gemeente nodig. Het blijft mensenwerk, want die contacten moet je over en weer blijvend blijven voeden. Het is een grote investering die soms ook wat wankel kan aanvoelen wanneer er verschuivingen zijn in de bestuurlijke koers. **Maar een aanpak die vanuit de energie van de buurt vertrekt, levert zoveel op dan de oorspronkelijke doelstelling.**

03

Maak gebruik van de ABCD-mindset

Asset Based Community Development (ABCD) is het proces dat mensen samenbrengt om in hun buurt, wijk of dorp zelf en samen verandering teweeg te brengen. “**In elke buurt is al ontzettend veel aanwezig bij haar bewoners: kennis, vaardigheden en netwerken.** Wie bouwt aan gemeenschap, is in staat om deze krachten te ontsluiten. We zien keer op keer hoe dat leidt tot gezamenlijke stappen in de energietransitie waarbij iedereen wordt meegenomen.

Er is vertrouwen nodig om moeilijke (of dure) keuzes te maken, zoals aanpassingen aan je huis. Actieve bewoners bouwen aan dit vertrouwen door relaties aan te gaan. Daar waar er geïnvesteerd wordt in het ondersteunen van gemeenschapsvorming, zien we dat een eerlijke energietransitie mogelijk is.” aldus Liselotte Vandikkelen, programmaleider Buurtenergie LSA bewoners

Hoe pakken ze het in Rotterdam aan?

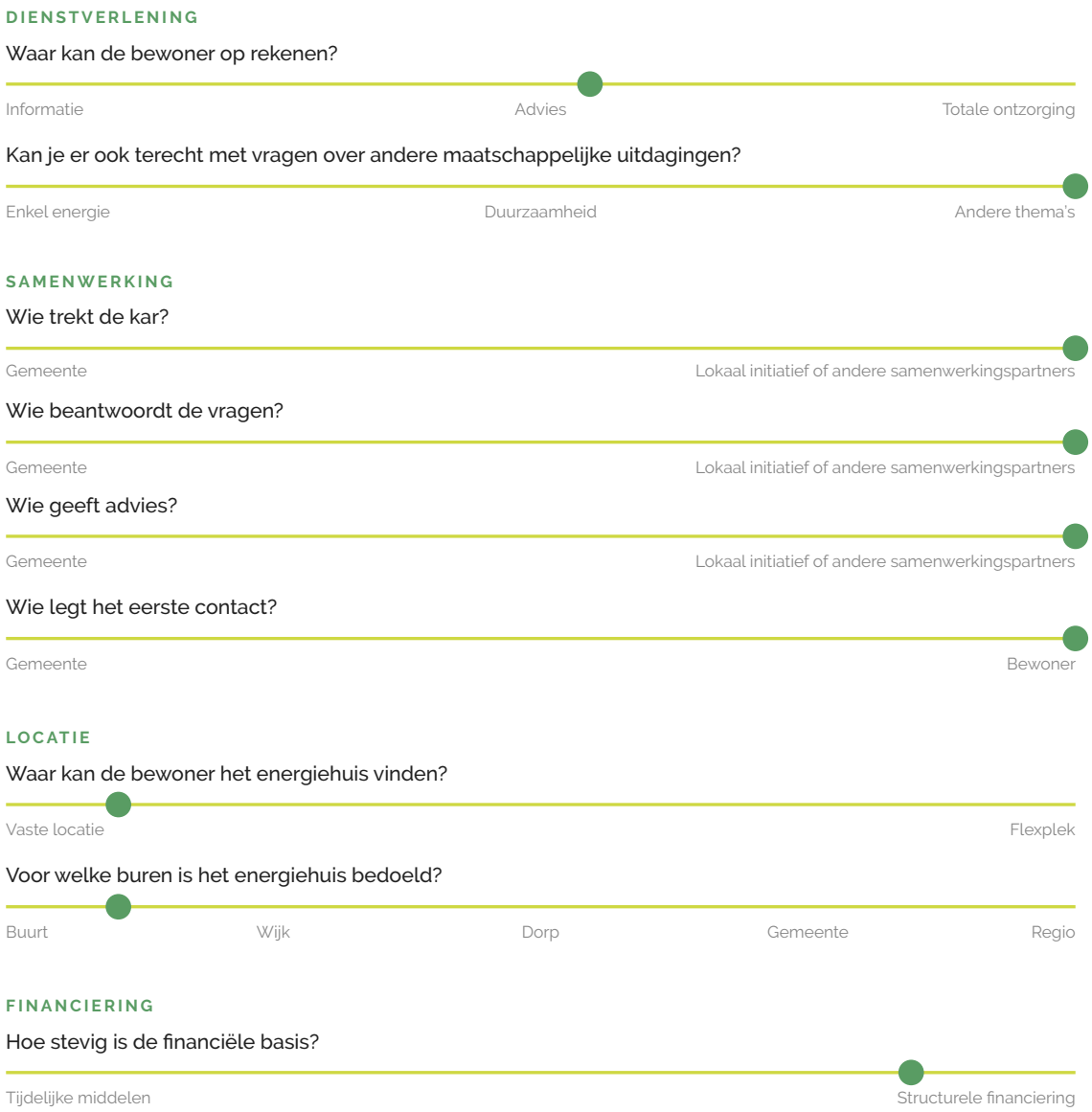
Bewoners in de lead
Samen met een klein kernteam worden voor, door en vooral met bewoners projecten bedacht en uitgevoerd.

Buurtkamer + vuurhuis + werkplaats + doorgeefwinkel
Buurtkamer samen met meerdere sociale initiatieven.

Vaste plek
Het Huis van de Toekomst en de Energiemeent verhogen met hun activiteiten in de plint van een appartementengebouw de leefbaarheid in de buurt.

Structurele én tijdelijke financiering
- Het Huis van de Toekomst is een van buurthuiskamers in Rotterdam. De woningcorporatie en de gemeente Rotterdam ondersteunen de buurthuiskamers door de kosten van de huur te dragen
- Projectsubsidies voor activiteiten
- Vorig jaar is er een wijkcoöperatie opgericht. Bewoners onderzoeken nu of er via een wooncoöperatie het pand gedeeltelijk aangekocht kan worden. Zo blijft geld en kennis in de wijk

Neutrale houding
De gemeente heeft het warmtenet inmiddels gerealiseerd. Zij hadden een eigen traject om de bewoners mee te krijgen en hebben veel geïnvesteerd om, met diverse initiatieven, achter de voordeur te komen. Hoewel Huis van de Toekomst geen actieve rol heeft gespeeld in de gemeentelijke aanpak, merkten ze wel de gevolgen van dit proces. Er kwamen regelmatig bewoners bij hen met vragen over bijvoorbeeld een brief. Vanuit een neutrale houding werd met de bewoners meegekeken en meegedacht.

Hoe gaat het nu met de Energiehuiskamer in Amersfoort?

Met nieuwe diensten, persoonlijke aandacht en een sterk netwerk werkt Amersfoort aan een plek waar bewoners terechtkunnen met al hun vragen over verduurzaming.

Voor onze handleiding en stappenplan over energiehuizen volgde HIER begin 2025 al drie Energiehuizen in de praktijk, waaronder die in Amersfoort. Voor dit inspiratieboek gaan we nog eens langs. Want hoe gaat het nu?

Hoe gaat het nu met de Energiehuiskamer in Amersfoort?

Op 1 februari 2025 opende de Energiehuiskamer in de Amersfoortse wijk Schothorst officieel haar deuren. Inmiddels is de Energiehuiskamer zo'n anderhalf jaar open.

Het bezoekersaantal en de activiteiten nemen langzaam toe. Dit gaat niet vanzelf en vraagt doorlopende aandacht voor programma en diensten. Dat zijn belangrijke conclusies wanneer we terugblikken met Matty van de Streek en Jesper Overeem van de gemeente Amersfoort.

Aanhaken

"Veruit de meeste mensen zijn enthousiast over de Energiehuiskamer", vertelt Matty van de Streek. "Maar het gaat niet vanzelf", geeft ze toe. Vanuit het kernteam moet er voortdurend energie worden gestoken om iedereen aangehaakt te houden. Dat geldt zowel voor inwoners als collega's.

Van de interne afstemming begint de Energiehuiskamer nu de vruchten te plukken. De Energiehuiskamer heeft een plek gekregen in diverse beleidsstukken. Ook wordt de Energiehuiskamer nu standaard meegenomen in brieven die verstuurd worden voor verduurzamingsacties.

"En dat merk je meteen, als er een brief is verzonden", zegt Matty. Dan zien ze een kleine piek terug in de bezoekerscijfers. "Nieuwe doelgroepen bereiken is lastig. Veel bezoekers komen alleen met een aanleiding. Bijvoorbeeld de brief die op de mat viel over de koelkastactie."

Maar doordat er in de Energiehuiskamer ook echt de tijd is om bezoekers te woord te staan – de gemiddelde gespreksduur is een half uur -, komen er ook steeds meer verduurzamingsvragen binnen. "En soms zijn die heel specialistisch", zegt Jesper Overeem. Dat is ook de reden dat ze twee nieuwe diensten gaan aanbieden: een onafhankelijke warmtepomp- en installatiespecialist en een financieel specialist.

Ontzorgen

Dat is een belangrijke stap in de verdere ontwikkeling van de Energiehuiskamer. "De informatievoorziening moet staan als een huis" beamen Matty en Jesper.

Kwaliteitsdragers

Integraal aanbod
Doorverwijzing naar gemeentelijke aanpakken maakt de Energiehuiskamer tot dé plek voor ondersteuning.

Inclusieve aanpak
Actieve communicatie naar nieuwe doelgroepen met hulpaanbod vanuit de Energiehuiskamer.

Fysieke nabijheid
Vaste plek met regelmatige openingstijden.

Met de twee extra nieuwe diensten wordt daar nu een extra stap in gezet. Het doel is om uiteindelijk een antwoord te hebben op alle mogelijke vragen. Richting 2030 wordt er ingezet op een verdere ontwikkeling waarbij er meer aandacht voor ontzorgen en de one-stop-shop gedachte is.

Meer weten?

Lees het volledige ervaringsverhaal op hier.nu/energiehuis

“Begin gewoon en zorg dat je plan wendbaar genoeg is om in te springen op ontwikkelingen in het land, in de buurt en in de gemeente. Houd vragen bij en kijk naar waar de informatiebehoefte van bezoekers zit. Speel daar waar mogelijk op in.”

Geleerde lessen

01

Gewoon beginnen

Matty en Jesper zijn er trots op ze gewoon begonnen zijn. “Het bestaande energiepunt op het stadhuis trok weinig bezoekers”, licht Jesper toe. “De energiehuiskamer is ontstaan doordat we pragmatisch aan de slag zijn gegaan. Gaandeweg bouw je nieuwe dingen op en ervaar je wat werkt en wat niet werkt. **Veel van die dingen kun je aan de voorkant niet voorzien.**” Gewoon beginnen dus.

02

Zorg voor een goede informatiestroom

Zorg voor een goede informatiestroom richting de vrijwilligers. Zorg dat wijzigingen in beleid en nieuwe regelingen goed worden uitgelegd en breed bekend zijn. Daarnaast moet de basiskennis op peil zijn. **Daarom werken ze in Amersfoort nu aan een online kennisbank en organiseren ze regelmatig gezamenlijke trainingen.**

03

Deel je plek

Verschillende collega’s van de gemeente draaien diensten in de Energiehuiskamer. Daarnaast is er een vaste poule vrijwilligers die opgeleid zijn als energiecoach. Ook de FIXbrigade heeft nu een vaste plek in het pand. Zij helpen huurders met energiebesparende maatregelen plaatsen. **Met de doorverwijzing naar andere gemeentelijke aanpakken zoals het isolatie-offensief groeit de Energiehuis-kamer uit tot een stevige thuisbasis voor het ondersteuningsaanbod in de gemeente.**

Hoe pakken ze het in Amersfoort aan?

Vast kernteam

Collega's van de gemeente draaien spreekuren, vrijwilligers geven energiecoaching en advies en de FIXbrigade helpt huurders besparen.

Showroom + spreekuren + ondersteuning

Kleine showroom, inloopspreekuren en volop ruimte voor overleg.

Vaste plek

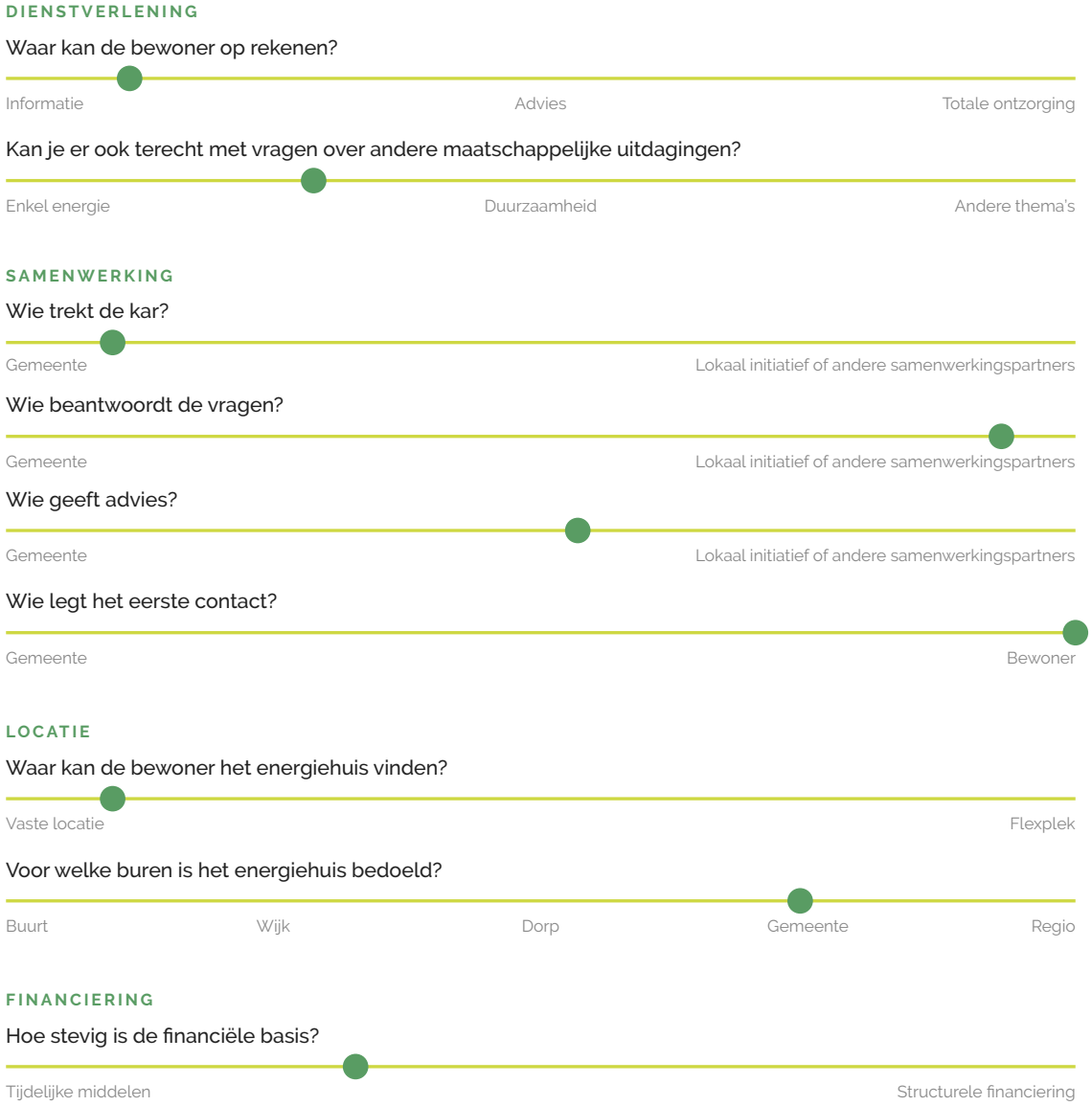
Het Energiehuis is te vinden in het buurtwinkelcentrum van Schothorst.

Structurele investering

De middelen voor de huur, de inrichting en de bemensing van de Energiehuiskamer komen uit het programmabudget energietransitie.

De informatievoorziening moet staan als een huis

Met de twee extra diensten wordt daar nu een belangrijke extra stap in gezet. Het doel is om alle mogelijke vragen te kunnen beantwoorden in de Energiehuiskamer. Daarnaast komt er steeds meer aandacht voor ontzorging en de één-loket-gedachte. Zo bouwen in Amersfoort gestaag aan het op orde brengen van alle diensten van de klantreis richting 2030.

Gemeente Oss gaat naar inwoners toe met een pop-up Energiehuis

Een Energiehuis hoeft niet op één vaste plek te staan. In Oss reist het Energiehuis mee naar de wijk. Bijvoorbeeld naar een sportkantine.

Gemeente Oss gaat naar inwoner toe met pop-up Energiehuis

De gemeente Oss werkte aanvankelijk aan een Energiehuis op een centrale locatie. Maar gesprekken met woningcorporaties, de welzijns-organisatie, meedenkteams en de lokale energiecoöperaties brachten de gemeente op een ander idee: inwoners hebben vooral behoefte aan ondersteuning dichtbij huis.

Dichtbij

Daarom kiest Oss voor een pop-up Energiehuis dat naar de wijken en dorpen toe gaat.

Het pop-up Energiehuis wordt steeds drie tot vier maanden op een locatie in een wijk geplaatst, bijvoorbeeld in een buurthuis, sportaccommodatie of wijkcentrum. Het is drie dagdelen en een avond per week geopend en sluit aan bij activiteiten die al in de wijk plaatsvinden. De mini-expositie met demonstratiemodellen is daarnaast ook buiten de openingstijden te bezoeken.

Vast gezicht

Vast gezicht van het Energiehuis is Roy. Hij begeleidt de klantreis, houdt spreekuren, kijkt mee met offertes en volgt vragen van inwoners op.

Het pop-up Energiehuis heeft als doel inwoners te activeren en een lokaal netwerk op te bouwen. In de startfase ligt de focus op bewoners en huurders en op het tegengaan van energiearmoede. Op termijn wil Oss voor verschillende doelgroepen een passend aanbod ontwikkelen.

Met een pop-up Energiehuis de wijk in.

Daarbij sluit de gemeente aan bij bestaande landelijke en regionale initiatieven en vult zij aan wat nog ontbreekt. Zo bouwt Oss stap voor stap aan een lokaal Energiehuis dat aansluit bij de behoeften van inwoners en andere doelgroepen.

Meer weten?

Lees het ervaringsverhaal op hier.nu/energiehuis

Kwaliteitsdragers

Integraal aanbod
Eén plek voor koop, huur en huishoudens in energiearmoede.

Inclusieve aanpak
Vertrouwd gezicht begeleidt de hele klantreis.

Fysieke nabijheid
Pop-up Energiehuis sluit aan bij alles wat er gebeurt in de wijk.

visualisatie door Cocomos

“Ons belangrijkste advies is: zorg dat je je plannen bespreekt met coöperaties, meedenkteam en andere ketenpartners. En zorg dat je je op een locatie verbindt met de bestaande initiatieven. Dat zorgt voor verbinding, enthousiasme en voor plannen die aansluiten bij de behoefte.”

visualisatie door Cocomos

Geleerde lessen

01

Luister naar lokale partners

Gesprekken met woningcorporaties, de welzijnsorganisatie, meedenkteams en de lokale energiecoöperatie veranderden het oorspronkelijke plan van Oss. Hun kennis van de wijk hielp de gemeente om een aanbod te ontwikkelen dat beter aansluit bij inwoners.

Jouw maatschappelijke partners weten wat nodig is, luister daar dan ook naar.

02

Pop-up vraagt juist om organisatie

Een pop-up Energiehuis lijkt misschien eenvoudig, maar vraagt veel voorbereiding en organisatie. Voor iedere nieuwe locatie moet de gemeente bijvoorbeeld bepalen welke openingstijden passen, de ruimte inrichten en afstemmen met lokale partners.

Pop-up betekent dus niet minder werk, maar wel: dichter bij inwoners.

03

Bouw voort op wat er al is

Oss wil niet alles zelf organiseren. De gemeente kijkt eerst wat er al wordt aangeboden door bijvoorbeeld het rijk en de provincie en sluit daar zoveel mogelijk op aan.

Zo kan een klein team zijn energie steken in wat lokaal nog ontbreekt.

Hoe pakken ze het in Oss aan?

1 klantadviseur
Roy is het vaste gezicht van het Energiehuis. Hij begeleidt inwoners, houdt spreekuren en volgt vragen op.

Mini-expositie + spreekuren + ondersteuning
Het Energiehuis sluit aan bij activiteiten die al in de wijk plaatsvinden.

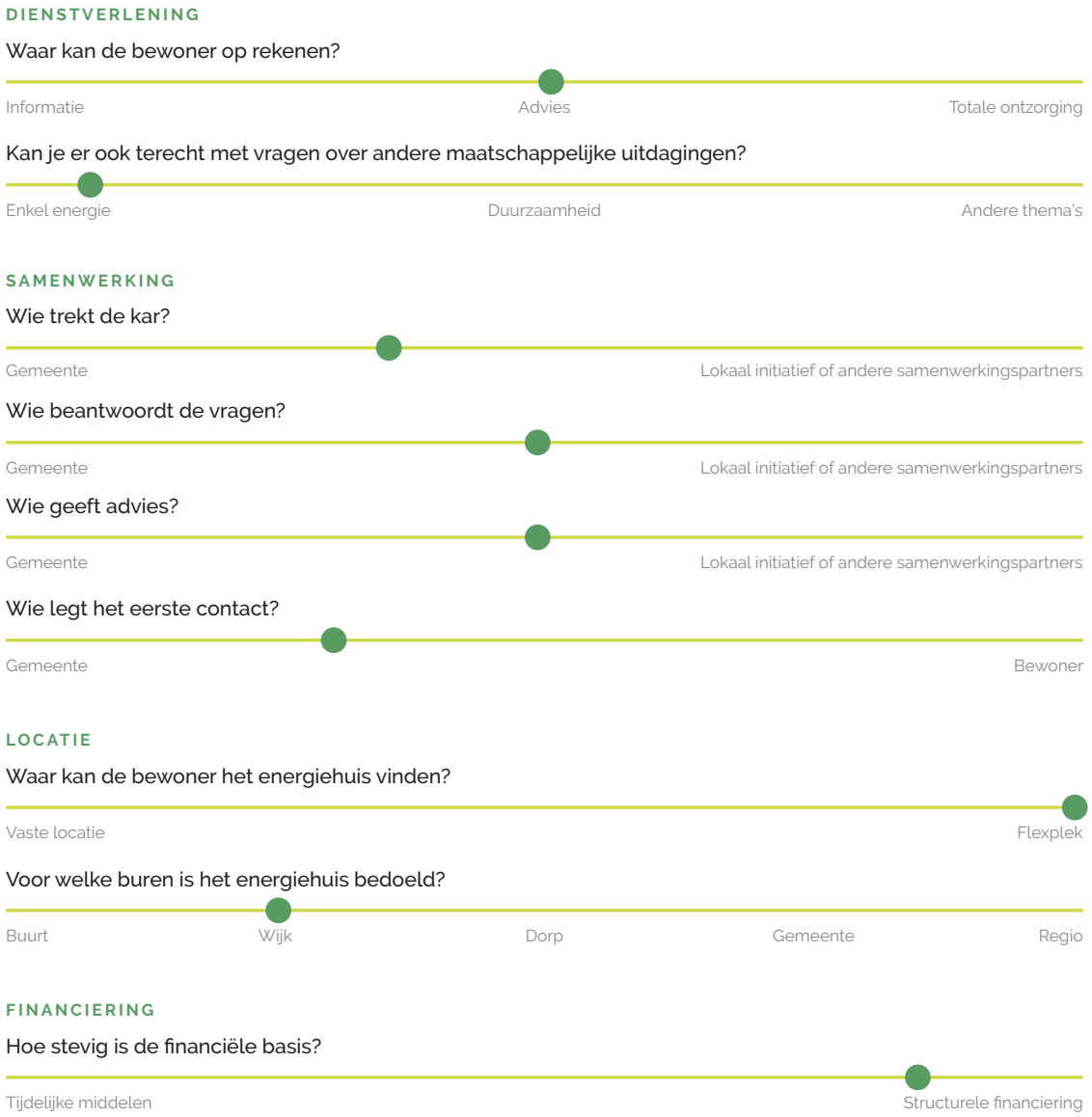
Steeds een andere plek
Het Energiehuis staat drie tot vier maanden op een locatie, bijvoorbeeld in een buurthuis, wijkcentrum of sportaccommodatie.

Structurele én eenmalige investering
• Klantadviseur: gefinancierd vanuit CDOKE-middelen en opgenomen als vaste post in de begroting

• Opstartkosten: onder meer demo-modellen en communicatiestrategie

• Voor het Energiehuis wordt geen SPUK ingezet

De gemeente is de afzender
Oss kiest ervoor om het Energiehuis geen eigen huisstijl te geven, maar het zichtbaar aan te bieden als gemeentelijke service. Daarmee sluit het Energiehuis aan bij de bredere beweging naar gebiedsgericht werken.

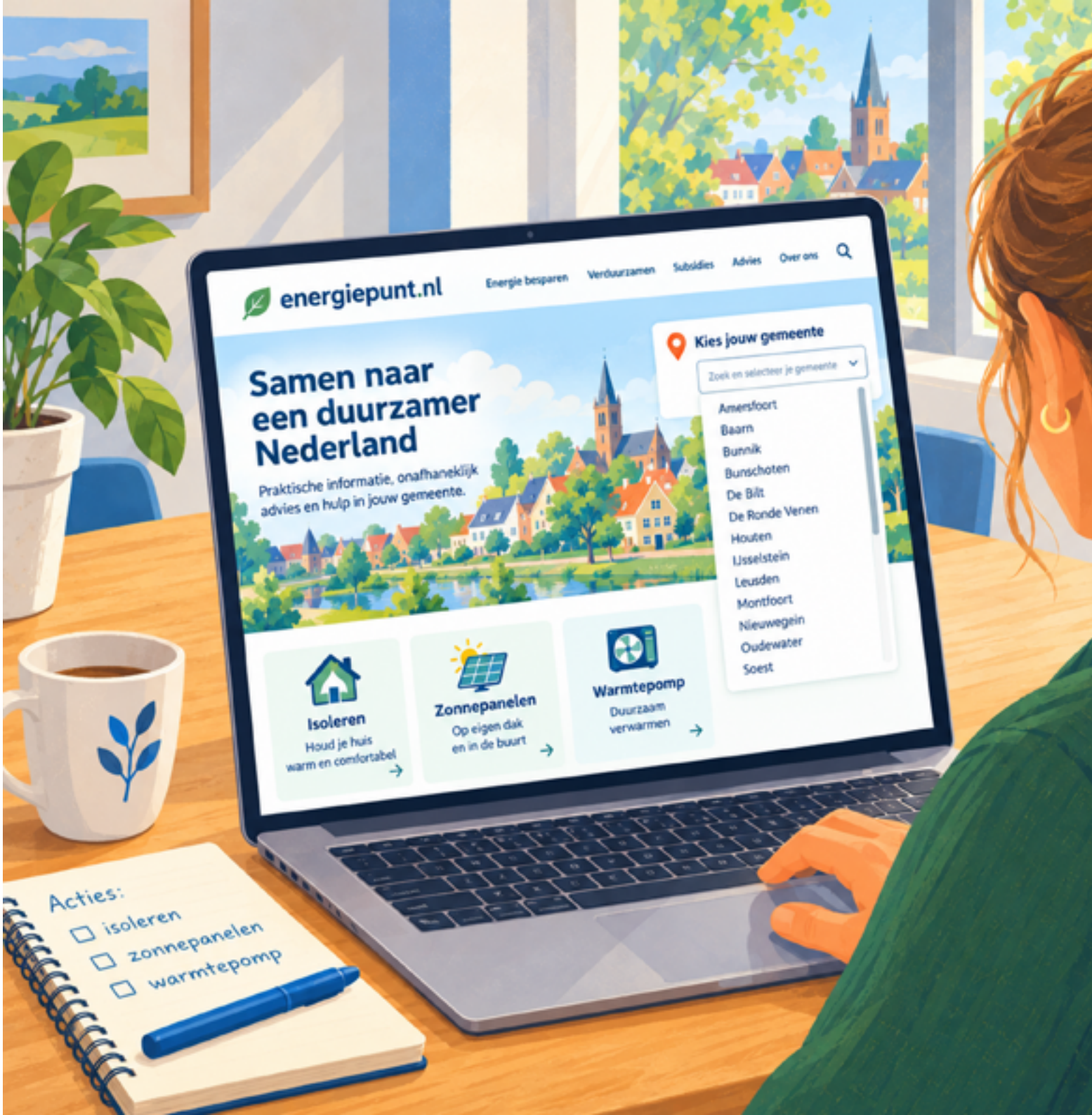

Regionaal samenwerken aan het Energiehuis

In Gelderland en Utrecht bundelen provincie en gemeenten hun krachten en bouwen voort op bestaande initiatieven en structuren.

Meer weten?

Lees het interview met Jan Autsema van de provincie Gelderland en Jonathan van Soest & Bregje van den Brand van het EDC Programmabureau op hier.nu/energiehuis

Regionaal samenwerken aan het Energiehuis

Op provinciaal niveau is er vaak goed zicht op wat er bij gemeenten speelt en op toekomstige ontwikkelingen. Die blik helpt om gericht samen te werken aan de ontwikkeling van het Energiehuis. In Gelderland en Utrecht ligt de nadruk daarom op krachten bundelen en samen oppakken wat samen kan.

Utrecht geeft hier invulling aan met het Energie Diensten Centrum (EDC), een samenwerkingsverband van de provincie en 25 Utrechtse gemeenten. Binnen het EDC werken provincie en gemeenten samen aan de verduurzaming van woningen, onder andere via een ontzorgingsprogramma voor grondgebonden woningen (MCO), een VvE-aanpak en een monumentenaanpak.

Het gezamenlijke programmabureau coördineert en ondersteunt de uitvoering, levert data en communicatiecapaciteit en ontwikkelt samen met gemeenten nieuwe vormen van ondersteuning (inclusief gezamenlijke aanbesteding). Een belangrijk onderdeel is energiepunt.nl, het gezamenlijke digitale energieloket waar inwoners informatie en ondersteuning vinden bij het verduurzamen van hun woning. Gemeenten kunnen gebruik maken van gezamenlijk ontwikkelde informatie, met ruimte voor eigen lokale informatie, initiatieven en activiteiten.

In Utrecht wordt het Energiehuis gezien als een regionaal ecosysteem, waarin lokale initiatieven, gemeenten en regionale programma's elkaar aanvullen. Zo bouwen provincie en gemeenten samen aan een steeds completer aanbod, van eerste oriëntatie tot daadwerkelijke verduurzaming.

Ook Gelderland kijkt eerst naar wat er al is en waar aanvulling nodig is. De provincie lanceerde in 2026 energiehuisgelderland.nl, als digitale structuur waar het aanbod voor verschillende doelgroepen en de huidige provinciale regelingen zijn opgenomen. Daarnaast ondersteunt de provincie Gelderland al jaren een lokale structuur van energiehulp voor huishoudens, zoals de energieloketten, buurtklusbedrijven en fixteams. En zijn er programma's voor ontzorging van het MKB en maatschappelijk vastgoed.

Lokale samenwerking en borging zijn in beide provincies een belangrijk uitgangspunt. Het werkt het beste wanneer gemeenten voortbouwen op bestaande netwerken en lokale organisaties. Zo wordt samen toegewerkt naar een Energiehuis ecosysteem dat regionaal wordt ondersteund, maar lokaal zichtbaar en herkenbaar is. En waar bewoners terecht kunnen voor het verduurzamen van hun woning van A t/m Z.

Kwaliteitsdragers Energie Diensten Centrum Utrecht

Integraal aanbod

Gezamenlijke programma's en diensten vullen de lokale ondersteuning aan om zo inwoners in de gehele verduurzamingsreis te kunnen helpen. Energiepunt.nl biedt daarbij één digitale ingang voor inwoners.

Inclusieve aanpak

Voor specifieke doelgroepen, zoals kwetsbare huishoudens, VvE's en monumenteigenaren, zijn of worden passende informatie en ondersteuningsprogramma's ontwikkeld, die aansluiten op de vertrouwde lokale ondersteuning en activiteiten.

Zo kunnen via het MCO-programma huiseigenaren met een inkomen tot 150% van het sociaal minimum een gratis isolatiemaatregel laten uitvoeren.

Fysieke nabijheid

Het digitale energiepunt is één website, met voor iedere deelnemende gemeente een eigen subsite. Gemeenten en lokale initiatieven kunnen deze aanvullen met informatie over lokale fysieke energiepunten, inloopavonden en energiecoaches.

“Bouw voort op alles wat er al is, werk dus vooral ook samen met lokale wijk- en buurtinitiatieven.”

Geleerde lessen

01

Bied niet alleen informatie, maar help inwoners verder

Wanneer een gemeente (samen met lokale initiatieven) een actieve invulling geeft aan een online platform, zie je dit direct terug in het aantal bezoeken en kliks. Die gaan omhoog!
Maar met informatie alleen ben je er niet. **Zorg dat inwoners ook meteen een volgende stap kunnen zetten.** Bijvoorbeeld een afspraak met een energiecoach, een adviseur of ondersteuning via andere beschikbare ondersteuningsprogramma’s voor woningverduurzaming.

02

Geen succes zonder coördinerende functie

Je hebt iemand nodig die de gezamenlijke programma’s en diensten coördineert en voor afstemming zorgt. Wanneer je dit niet hebt, blijven alle betrokken partijen daar tijd aan besteden (en verspillen). Doe centraal wat centraal kan, zodat lokaal gedaan kan worden wat lokaal moet.

Een centrale spil is geen overbodige luxe, maar een noodzaak.

03

Bouw voort op wat er al is

Er is niet altijd behoefte aan iets nieuws. Er is meer behoefte aan structurele financiële steun zodat de goede dingen die er zijn ook daadwerkelijk kunnen blijven bestaan. **Denk niet meer in kortstondige projecten, maar in langdurige stabiele structuren.** Bouw voort op alle mooie én goede initiatieven en ideeën die er al zijn.

Hoe pakken ze het aan bij het Energie Diensten Centrum?

Gezamenlijk programmabureau

Een gezamenlijk programmabureau met programmaontwikkelaars, projectleiders en data- en communicatiespecialisten die de samenwerking tussen provincie en gemeenten ondersteunen.

Kennis en capaciteit • Gezamenlijke programma's • lokale invulling

Van energiepunt.nl en ontzorgingsprogramma's tot ondersteuning op maat voor VvE's en monumenteigenaren.

Regionaal georganiseerd • lokaal uitgevoerd

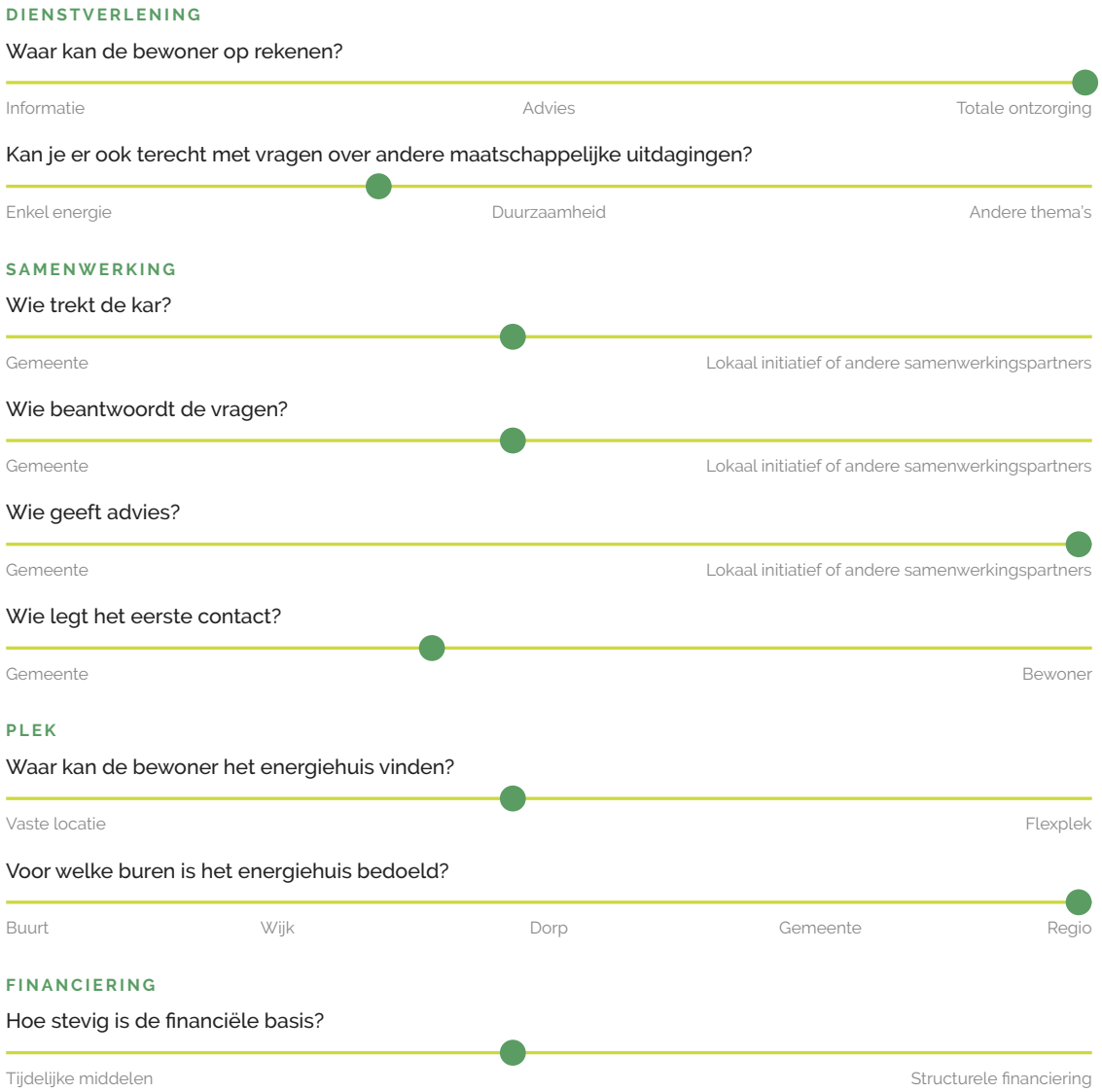
Gezamenlijke online en offline ondersteuning die aansluit op lokale initiatieven en activiteiten.

Gezamenlijke investering

Provincie en gemeenten financieren samen het programmabureau. Voor de programma's worden aanvullende middelen ingezet. Elk programma heeft ook een ontwikkelbudget voor leren en innoveren.

Een bewuste keuze

Door samen te werken kunnen gemeenten kennis, capaciteit en middelen bundelen. Het programmabureau neemt gezamenlijke ontwikkel- en coördinatietaken op zich. Zo blijft er lokaal meer ruimte voor de ondersteuning van inwoners.

Van Energieloket naar Energiehuis: samen verder verduurzamen in de Achterhoek

In de Achterhoek werken acht gemeenten al meer dan vijftien jaar samen binnen Energieloket Achterhoek. Uit het project One Stop Shop komen belangrijke lessen voor de volgende stappen op weg naar het Energiehuis.

Van Energieloket naar Energiehuis: samen verder verduurzamen in de Achterhoek

Acht Achterhoekse gemeenten werken al sinds 2009 samen aan de energietransitie. Een belangrijk resultaat is Energieloket Achterhoek, dat bewoners helpt hun woning te verduurzamen.

Maatwerk

Energieloket Achterhoek startte in 2013 als stichting en werd later ondergebracht in de bestaande gemeentelijke coöperatie. Mede dankzij tijdelijke rijksregelingen kon het loket zijn dienstverlening uitbreiden met onder meer energiebesparende producten, woningadvies en de afhandeling van lokale subsidies en leningen. Ook ontwikkelde de organisatie een eigen digitaal systeem voor registratie en monitoring: het bewonersportaal.

In 2022 zette het Energieloket via het Regiodeal Achterhoek-project 'One Stop Shop' een volgende stap: bewoners begeleiden tijdens hun hele verduurzamingstraject. De belangrijkste les? Een standaardaanpak werkt niet voor iedereen. Bewoners willen advies dat past bij hun woning, situatie en wensen, en houden graag zelf de regie.

Stevige basis

Daarom zet Energieloket Achterhoek in op communicatie die beter aansluit bij verschillende doelgroepen en op persoonlijke begeleiding. Bewonersadviseurs spelen daarin een belangrijke rol. Zij volgen afspraken op, nemen actief contact op en helpen bewoners verder. Ook de ondersteuning bij de financiering van maatregelen is van enorm belang gebleken.

De volgende stap is de ontwikkeling naar een Energiehuis, waar bewoners terechtkunnen voor samenhangende ondersteuning. Daarvoor zijn een consistente aanpak en structurele financiering essentieel. Tijdelijke regelingen hebben de dienstverlening een flinke impuls gegeven, maar een volwaardig Energiehuis vraagt om een stevige basis voor de lange termijn.

Meer weten?

Lees het volledige ervaringsverhaal op hier.nu/energiehuis

Kwaliteitsdragers

Integraal aanbod
Volledig integraal: dit is DE plek waar bewoners terecht kunnen in alle stappen van hun traject.

Inclusieve aanpak
Vier fulltime bewonersadviseurs staan de bewoner bij, vooral bewoners die dat echt nodig hebben.

Fysieke nabijheid
Er staat altijd iemand voor je klaar: in de buurt, thuis of aan de telefoon.

“Het belangrijkste is dat bewoners op een manier worden geholpen die aansluit bij hun behoeften. Vanuit die behoefte bepaal je welke vorm van ondersteuning het beste werkt, of dat nu digitaal, fysiek of een combinatie van beide is. Door eerst goed te kijken naar wat de doelgroep nodig heeft, kun je ondersteuning bieden die echt toegankelijk en effectief is.”

Geleerde lessen

01

De beste reclame is gratis

Energieloket Achterhoek is groot geworden door mond-tot-mond reclame. Iedere week wordt er wel een doosje chocolade of een bosje bloemen bezorgd, van bewoners die blij zijn dat ze goed geholpen zijn.

Ervaringen van tevreden bewoners zorgen voor een gestage toestroom van nieuwe bewoners met vragen.

02

Form follows function

Het belangrijkste is dat de bewoner naar behoefte wordt geholpen. Waar dat is en hoe dat eruit ziet, bepaal je daarna. Er wordt snel gedacht dat een Energiehuis een fysieke plek moet zijn, maar dat is niet het enige wat kan werken.

Denk vanuit het integrale concept: hoe kan je het beste de gehele klantreis begeleiden?

03

Lokale herkenbaarheid

De lokale herkenbaarheid is een belangrijke factor van het succes van het Energieloket Achterhoek. De medewerkers komen uit de regio. **Ze spreken de taal, hebben de juiste tongval en weten iedere plaats te liggen.** Dat stelt gerust en zorgt voor een eerste basis van vertrouwen.

Hoe pakken ze het in de Achterhoek aan?

Vast team

Een vast team bestaande uit 34 collega's neemt de telefoon op, bemenst lokale inloopspreekuren en huisbezoeken, voert communicatie- en bewustwordingscampagnes uit, ondersteunt bij financiering van maatregelen en draait regionale en lokale projecten. Bijgestaan door 27 vrijwillige energiecoaches,

Energieloket op locatie + bezoek aan huis + begeleiding + subsidies en leningen + projecten

Dienstverlening is telefonisch of digitaal, bij je thuis en bij je in de buurt. Het Energieloket ondersteunt bij financiering van maatregelen en voert specifieke projecten uit voor bijv. slecht geïsoleerde woningen of huishoudens met een kleinere portemonnee.

In de buurt

In iedere gemeente is er 1 keer per week een Energieloket op locatie. Het centrale fysieke punt is vijf dagen per week open voor inloop.

Structurele én tijdelijke investering

- Iedere gemeente legt een vast bedrag in voor de basisdienstverlening
- Een deel komt uit eigen middelen, maar ook inzet van **CDOKE** en **SPUK** middelen
- Maatwerk in projecten is mogelijk tegen extra betaling
- Provincie Gelderland draagt via de gemeenten financieel bij

Elkaar in de ogen kunnen kijken

Energieloket Achterhoek biedt bewoners verschillende manieren aan om fysiek contact hebben. In de buurt en op kantoor in Wehl. Daar vinden ook de gesprekken met de financieel adviseur plaats. Want als bewoners echt hulp nodig hebben, dan is een stukje rijden geen probleem. Wanneer ze zaken als het afsluiten van een lening bespreken, willen ze iemand in de ogen kijken. Dan doen ze in de Achterhoek niet via het internet.

DIENSTVERLENING

Waar kan de bewoner op rekenen?

Informatie — Advies — Totale ontzorging

Kan je er ook terecht met vragen over andere maatschappelijke uitdagingen?

Enkel energie — Duurzaamheid — Andere thema's

SAMENWERKING

Wie trekt de kar?

Gemeente — Lokaal initiatief of andere samenwerkingspartners

Wie beantwoordt de vragen?

Gemeente — Lokaal initiatief of andere samenwerkingspartners

Wie geeft advies?

Gemeente — Lokaal initiatief of andere samenwerkingspartners

Wie legt het eerste contact?

Gemeente — Bewoner

PLEK

Waar kan de bewoner het energiehuis vinden?

Vaste locatie — Flexplek

Voor welke buren is het energiehuis bedoeld?

Buurt — Wijk — Dorp — Gemeente — Regio

FINANCIERING

Hoe stevig is de financiële basis?

Tijdelijke middelen — Structurele financiering

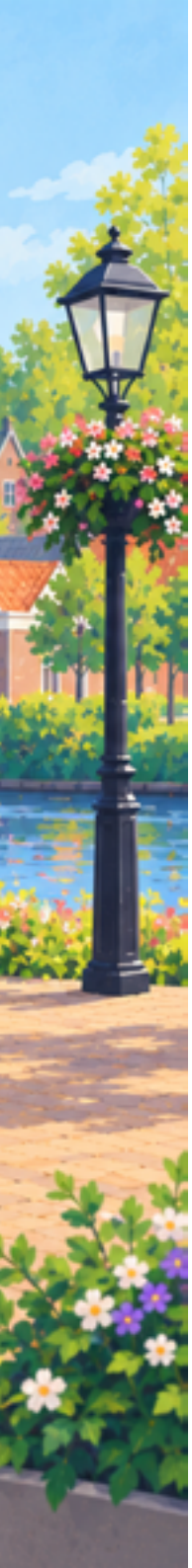
Benieuwd naar meer lessen uit het project One Stop Shop?

Hoe gaat het nu met It Enerzjyhûs in Garyp?

Met persoonlijke begeleiding en korte lijnen helpt It Enerzjyhûs inwoners van Tytsjerksteradiel door het hele isolatieproces. Het begint met een bakje koffie

Voor onze handleiding en stappenplan over energiehuizen volgde HIER begin 2025 drie energiehuizen in de praktijk. Voor dit inspiratieboek gaan we nog eens langs. Want hoe gaat het nu?

Hoe gaat het nu met It Enerzjyhûs in Garyp?

In het Friese Garyp lopen de zaken in It Enerzjyhûs voorspoedig. Onlangs heeft de gemeente Tytsjerksteradiel, waar Garyp toe behoort, besloten om de lokale isolatiesubsidie via It Enerzjyhûs te laten verlopen. Bewoners uit alle zeventien kernen van de gemeente kunnen er nu terecht voor vragen op het gebied van verduurzaming van de eigen woning. We spreken met Jacob Miedema van Enerzjy Koöperaasje Garyp over de recente ontwikkelingen.

"Het loopt storm", zegt Jacob Miedema. "We hebben toevallig gisteren om tafel gezeten om te overleggen over de uitbreiding van onze uren". Op dit moment, voeren Jacob en zijn collega samen tussen de tien en achttien adviesgesprekken van ongeveer één uur per week.

De gemeente Tytsjerksteradiel zet een mobiele koffiekar in als een laagdrempelig startpunt om met inwoners in gesprek te gaan over energiebesparing. Bij behoefte aan uitgebreider, op maatgemaakt advies of complexere vraagstukken worden inwoners doorverwezen naar het It Enerzjyhûs in Garyp.

Smeermiddel

Daar start het traject met een adviesgesprek. Dat leidt tot een uitgewerkt voorstel voor een of meer maatregelen, waar een uitvoerder voor wordt gezocht binnen het bestaande consortium. Wanneer de maatregelen zijn uitgevoerd, zorgt Jacob ervoor dat de subsidies worden aangevraagd. De bewoner hoeft enkel langs te komen met een factuur, betaalbewijs en foto's.

"Ontzorging is een smeermiddel", stelt Jacob. "Onze grootste doelgroep in de gemeente zijn bewoners tussen de 55 en 80 jaar oud. En die hebben gewoon hulp nodig, om door het oerwoud van de regels heen te komen. Die hebben er enorm baat bij wanneer zij aan de hand worden genomen en door het proces worden heen geloodst. Voor deze doelgroep is alles zelf digitaal doen, te lastig".

Beproefd

Deze aanpak heeft zich in de afgelopen zeven jaar ontwikkeld en verder verfijnd. Daar plukt de gemeente nu de vruchten van. "We hadden het proces en de infrastructuur al staan", licht Jacob toe, "net als alle inhoudelijke kennis." Juist dat was de reden voor de gemeente om voor de andere dorpen binnen de gemeente geen nieuw loket op te tuigen.

Dat deze aanpak werkt, blijkt uit de grote aanloop. "Er komen hier regelmatig bewoners die door hun buurvrouw of buurman zijn gestuurd. Omdat zij zo fijn zijn geholpen, raden ze ons onderling bij elkaar aan", vertelt Jacob. "Dan weet je dat je je werk goed hebt gedaan."

Kwaliteitsdragers

Integraal aanbod
Eén plek voor huiseigenaren die van het gas af willen gaan.

Inclusieve aanpak
Twee vertrouwde gezichten begeleiden de hele klantreis.

Fysieke nabijheid
Een vast punt centraal gelegen in de gemeente en met mobiel concept de kernen in.

Meer weten?

Lees het ervaringsverhaal op hier.nu/energiehuis

“Help de bewoners meteen. Binnen één uur is het geregeld: een kopje koffie, we lopen alles samen door en daarna heeft de bewoner er geen omkijken meer naar.”

Geleerde lessen

01

Houd het lokaal

Door de isolatiesubsidie, zien ze bij It Enerzjyhûs helaas ook veel oplichters actief worden. Zo rekenen deze bedrijven een veel te hoge prijs om de subsidie maximaal te benutten of leveren zij half werk. “Houd het lokaal”, adviseert Jacob. It Enerzjyhûs werkt samen met verschillende uitvoerders. “**Als er iemand anders aan de deur staat, kom dan eerst even in het Enerzjyhûs langs voordat je ergens ja op zegt.”**

02

Mobiele koffiekar

De gemeente bereikt de bewoners door de inzet van een mobiele koffiekar waarmee zij langs de verschillende dorpskernen gaan. Ze staan op dorpspleinen, buurthuizen of andere centrale punten in de buurt en knopen een praatje met de bewoners aan. **De planning en het programma wordt vooraf gedeeld in de lokale krant, die goed gelezen wordt.** Heeft een bewoner interesse, dan wordt hij doorverwezen naar It Enerzjyhûs.

03

Ontzorging als smeermiddel

Met name de oudere doelgroep heeft **hulp nodig om door het oerwoud van regels heen te komen**. Zij zijn geholpen met goed advies en persoonlijke begeleiding.

Hoe pakken ze het in Garyp aan?

Twee adviseurs

Jacob en zijn collega Henk zijn de twee adviseurs die iedereen in de gemeente begeleiden.

Advies + subsidieafhandeling + uitvoerders

In It Enerzjyhûs begeleiden Jacob en Henk het gehele proces, van eerste advies tot offerte en subsidieafhandeling.

Een vaste plek

It Enerzjyhûs staat in Garyp, een van de zeventien kernen van de gemeente Tytsjerksteradiel.

Structurele investering

- It Enerzjyhûs is in 2019 gestart met middelen vanuit het Programma Aardgasvrije Wijken
- Vanuit dit programma werd het Energiehuis en de bemensing gefinancierd
- Door Jacob en zijn collega vast in dienst te nemen, wordt de toekomst van It Enerzjyhûs gezekerd wanneer de PAW bijdrage eind 2028 afloopt

Een structurele plek binnen de gemeentelijke dienstverlening

Jacob en zijn collega werken nu gedetacheerd bij de gemeente. Vanaf 1 januari 2027 gaan zij direct voor de gemeente werken. Dan wordt ook onderzocht of zij eventueel vast in dienst komen bij de gemeente. Zo kan It Enerzjyhûs structureel een plek krijgen binnen de dienstverlening in de gemeente. Daarmee heeft de gemeente in de formatie voor lange tijd gezekerd dat het Energiehuis open kan blijven.

DIENSTVERLENING

Waar kan de bewoner op rekenen?

Informatie — Advies — Totale ontzorging

Kan je er ook terecht met vragen over andere maatschappelijke uitdagingen?

Enkel energie — Duurzaamheid — Andere thema's

SAMENWERKING

Wie trekt de kar?

Gemeente — Lokaal initiatief of andere samenwerkingspartners

Wie beantwoordt de vragen?

Gemeente — Lokaal initiatief of andere samenwerkingspartners

Wie geeft advies?

Gemeente — Lokaal initiatief of andere samenwerkingspartners

Wie legt het eerste contact?

Gemeente — Bewoner

LOCATIE

Waar kan de bewoner het energiehuis vinden?

Vaste locatie — Flexplek

Voor welke buren is het energiehuis bedoeld?

Buurt — Wijk — Dorp — Gemeente — Regio

FINANCIERING

Hoe stevig is de financiële basis?

Tijdelijke middelen — Structurele financiering

Het kloppend hart van Houten: het Energiehuis als uitvalsbasis van EnergieRijk Houten

Wat acht jaar geleden begon met één EnergieBespaarCafé per maand, is uitgegroeid tot een goed bezocht Energiehuis met een volle agenda.

Het kloppend hart van Houten: het Energiehuis van EnergieRijk Houten

Al vanaf het begin, stond een centraal ontmoetingspunt op het wensenlijstje van EnergieRijk Houten. In 2019 startten zij met het EnergieBespaarCafé. Eens per maand, in een wijkcentrum. In datzelfde jaar verhuisden ze van het wijkcentrum naar de centrale bibliotheek.

Eigen plek

In de loop van de tijd kwam er daar ook ruimte voor informatie, workshops, overleg en een extra EnergieBespaarCafé. Samen met de andere duurzame initiatieven in Houten. Maar het steeds verplaatsen van materialen kostte veel tijd en energie. En de wens voor een vaste locatie groeide.

Die vond EnergieRijk Houten in een leegstaand winkelpand. Tussen april en oktober 2024 knapten vrijwilligers het pand op en richtten ze het praktisch en aantrekkelijk in, met het EnergieBespaarCafé als middelpunt.

> *Het Energiehuis is inmiddels een groot succes*

Doorgroeien

Het Energiehuis is inmiddels een groot succes. Naast de vier vaste inloopmomenten vinden er informatieavonden, wijkoverleggen en bijeenkomsten van organisaties en de gemeente plaats. De agenda is zo goed gevuld dat er nauwelijks vrije plekken overblijven. Ook in de zomer weten bewoners het Energiehuis te vinden.

Omdat het winkelcentrum wordt herontwikkeld, onderzoekt EnergieRijk Houten samen met de gemeente de mogelijkheden voor de toekomst. De ambitie is helder: doorgroeien naar een volwaardig Energiehuis, met een breder aanbod voor verschillende doelgroepen en een vaste plek waar inwoners ook in de toekomst terechtkunnen voor advies en inspiratie over energiebesparing.

Meer weten?

Lees het volledige ervaringsverhaal op hier.nu/energiehuis

Kwaliteitsdragers

Integraal aanbod
Eén plek voor koop, huur en huishoudens in energiearmoede.

Inclusieve aanpak
Een vast team van vertrouwde gezichten staat klaar voor informatie en hulp.

Fysieke nabijheid
Een centrale locatie waar bewoners en buurtgroepen terecht kunnen.

Foto Aad de Jonge

“Kijk kritisch naar alle spullen die je naar binnen sleept. Het moet aantrekkelijk en informatief zijn. Wees creatief en zorg voor multifunctioneel gebruik. Zo kan ons zonnepaneel ook als prikbord en scheidingswand gebruikt worden.”

Foto Mick Zwart

Geleerde lessen

01

Je kan het niet vaak genoeg zeggen

Zorg ervoor dat jouw boodschap op zoveel mogelijk verschillende kanalen terecht komt. Je bereikt met ieder kanaal toch net weer andere mensen. En **de kracht van herhaling werkt echt**, je kan niet vaak genoeg laten weten waarvoor mensen bij je terecht kunnen. Zo wordt de agenda van het Energiehuis ook actief gedeeld op de gemeentelijke (social media) kanalen.

02

Less is more

Waak voor een te volle programmering of te volle ruimte. Zorg dat er geen ratjetoe aan materialen staat omdat je er toevallig aan kunt komen. Het moet geen opslag worden voor spullen die je weinig gebruikt. Want vaak willen we te veel laten zien en te veel vertellen. Maak het niet te technisch. **Sta ervoor open dat het ook anders kan.** Nodig van te voren die ene (vrouwelijke!) bewoner eens uit en vraag wat hij of zij ervan vindt.

03

Zorg dat vrijwilligers zich er ook thuis voelen

Het bouwen aan een Energiehuis heeft tijd nodig. De juiste inrichting heeft tijd nodig. Niet alles hoeft bij de start meteen perfect te zijn. Het mag groeien. **Doe het samen met de vrijwilligers en de bewoners.** Want dat zijn tenslotte de mensen die je wilt helpen en waarvan je wilt dat zij zich er ook thuis voelen.

Hoe pakken ze het in Houten aan?

15 energieambassadeurs, 1 roostermaker en 1 coördinator

Per dagdeel worden 2 energieambassadeurs ingeroosterd. Soms bijgestaan door een gastvrouw of -heer en vrijwilligers. Daarnaast zijn er nog twee vaste zzp'ers voor o.a. communicatie en officemanagement.

EnergieBespaarCafé + informatieavonden + showroom

Gemiddeld 2 infoavonden per week met ca. 30 bezoekers en 4 dagdelen inloopspreekuren met 6 tot 8 bezoekers per dagdeel.

Vaste plek

Met een mooie grote etalage om bewoners naar binnen te trekken. Informatiewanden langs een logische looproute inspireren en informeren bewoners.

Structurele én eenmalige investering

- Energieambassadeurs werken vrijwillig, aangestuurd door een klein kernteam van zzp'ers gefinancierd vanuit een gemeentelijke subsidie
- Pand: geen huur, alleen water en energiekosten
- Voor de inrichting kan EnergieRijk Houten gebruik maken van een inrichtingsbudget via de gemeentelijke subsidie energietransitie

Werk met wat je hebt

Een Energiehuis kun je op elke plek en in elke vorm laten werken, door slim gebruik te maken van wat er al is. Ook al is het budget bescheiden en zijn de randvoorwaarden complex. Je moet alleen van te voren heel erg goed nadenken hoe je het aanpakt. En dat laat de aanpak van EnergieRijk Houten zien. De verplaatsbare materialen die ontwikkeld zijn voor de bibliotheek, worden nog steeds gebruikt. En kunnen ook weer mee naar een volgende locatie.

DIENSTVERLENING

Waar kan de bewoner op rekenen?

Informatie — Advies — **Totale ontzorging**

Kan je er ook terecht met vragen over andere maatschappelijke uitdagingen?

Enkel energie — Duurzaamheid — Andere thema's

SAMENWERKING

Wie trekt de kar?

Gemeente — Lokaal initiatief of andere samenwerkingspartners

Wie beantwoordt de vragen?

Gemeente — Lokaal initiatief of andere samenwerkingspartners

Wie geeft advies?

Gemeente — Lokaal initiatief of andere samenwerkingspartners

Wie legt het eerste contact?

Gemeente — **Bewoner**

LOCATIE

Waar kan de bewoner het energiehuis vinden?

Vaste locatie — **Flexplek**

Voor welke buren is het energiehuis bedoeld?

Buurt — Wijk — Dorp — **Gemeente** — Regio

FINANCIERING

Hoe stevig is de financiële basis?

Tijdelijke middelen — **Structurele financiering**

Een Energiehuis voor de regio: zo pakt Tilburg het aan

In Tilburg werken ze aan een Energiehuis voor de regio. Met een actieve programmering en mobiel Energiehuis waarmee ze de buurten, wijken en dorpen in trekken.

Een Energiehuis voor de regio: zo pakt Tilburg het aan

Twee jaar geleden gaf het college van Tilburg opdracht om een Energiehuis op te zetten, samen met de regio. Inmiddels ligt er een concreet plan voor een regionaal Energiehuis.

Onafhankelijk

Onderzoek naar taken, privacy, gegevensuitwisseling en organisatievorm wees uit dat een onafhankelijke stichting het beste past. Zo kan de organisatie zelfstandig opereren en makkelijk samenwerken met de acht andere regiogemeenten.

De gemeente bracht vervolgens bestaande initiatieven, energieloketten en energiecoöperaties samen. Dat vroeg tijd, omdat iedere gemeente een eigen aanpak en dienstverlening heeft. Inmiddels is een directeur-bestuurder aangesteld die het implementatieplan afrondt. Eind 2026 bespreken de regiogemeenten dit plan. En bij een positief besluit kan het Energiehuis in voorjaar 2027 van start.

Regionaal

Het Energiehuis krijgt een fysieke locatie, maar gaat vooral ook naar de inwoners toe. Met een mobiel Energiehuis trekt de organisatie de wijken, dorpen en buurten in. Inwoners kunnen er terecht voor onder andere energiecoaching en advies. Ook ondersteunt de stichting bij lokale isolatiesubsidies en het VvE-loket.

Deelnemende gemeenten krijgen een gezamenlijke basisdienstverlening, met een fysieke locatie, digitale infrastructuur, programmering en mobiel Energiehuis. Bestaande energieloketten worden geleidelijk onderdeel van de nieuwe organisatie. Zo ontstaat één stevige regionale aanpak die initiatieven en kennis verbindt en inwoners dichter bij huis helpt.

Meer weten?

Lees het volledige ervaringsverhaal op hier.nu/energiehuis

Kwaliteitsdragers

Integraal aanbod
De plek waar alle energie-besparingsprojecten en -acties voor alle doelgroepen samenkomen.

Inclusieve aanpak
Lokale adviseurs, die allemaal op dezelfde uniforme manier zijn opgeleid.

Fysieke nabijheid
Een bescheiden vaste stek vormt het hart, maar de bewoner heeft vooral lokaal -in de buurt, wijk of dorp- contact.

“Het is geen cliché, maar met recht een klassieker: alleen ga je sneller, maar samen kom je verder.”

Geleerde lessen

01

Zonder kernteam ben je nergens

Samen doen vormt de kern van de Tilburgse aanpak. Maar dan heb je wel een klein kernteam nodig dat de kar trekt.

Laat de directeur-bestuurder met materiekennis vroeg in het traject aansluiten. Zo zet je efficiënt de snelste stappen.

02

Geef het tijd

Tilburg heeft nu zo’n twee jaar ervaring met een mini-Energiehuis in de buurt. De belangrijkste les? Geef het tijd. Je hebt echt meerdere jaren nodig om de buurt te bereiken. Dat geldt voor elk type en elke vorm Energiehuis.

Blijf volhouden, ook al komt de aanloop laat en langzaam op gang.

03

Leg een stevige basis voor de toekomst

Het Energiehuis legt vanaf de start een stevige basis neer. Een basis met voldoende opties om door te groeien. Zo garandeer je stabiele en uniforme dienstverlening terwijl iedere gemeente zelf kan besluiten op welke manier, met welke extra opdrachten, ze uit willen breiden.

Zo groeit het Energiehuis met de behoeften van de bewoners en de gemeente.

Hoe pakken ze het in Tilburg aan?

Klein kernteam

Het Energiehuis krijgt een klein kernteam, bijgestaan door uniform opgeleide energiecoaches en -adviseurs.

Mobiel Energiehuis + showroom + ondersteuning

Het mobiele Energiehuis gaat de inwoners toe en biedt ter plekke ondersteuning. De showroom heeft vooral een ondersteunende functie.

Vast en mobiel

Een kleine showroom met kantoorruimte vormt het hart van de operatie, maar de bewoner heeft vooral lokaal -in de buurt, wijk of dorp- contact.

Structurele investering

- Iedere deelnemende gemeente legt naar rato van het aantal inwoners een vast bedrag in
- Gemeente Tilburg heeft deelname voor vier jaar gezekerd vanuit eigen middelen
- Met de middelen verzorgt de stichting de programmering, bemensing en locatie

Een onafhankelijke organisatie

Het Energiehuis krijgt een geheel eigen organisatie en huisstijl. De wens is om uiteindelijk onder die vlag in de gehele regio professioneel herkenbaar en zichtbaar te zijn. Het Energiehuis helpt actief om bestaande initiatieven geleidelijk aan om te bouwen naar de huisstijl van de nieuwe organisatie. .

DIENSTVERLENING

Waar kan de bewoner op rekenen?

Kan je er ook terecht met vragen over andere maatschappelijke uitdagingen?

SAMENWERKING

Wie trekt de kar?

Wie beantwoordt de vragen?

Wie geeft advies?

Wie legt het eerste contact?

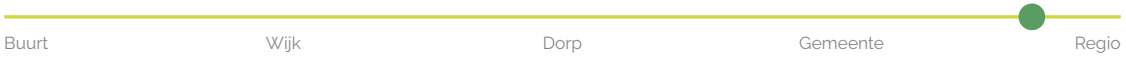

PLEK

Waar kan de bewoner het energiehuis vinden?

Voor welke buren is het energiehuis bedoeld?

FINANCIERING

Hoe stevig is de financiële basis?

Het gewenste Energiehuis volgens Energierijk Nijmegen: een verbindende plek in de stad

Het Energiehuis in Nijmegen is nog in oprichting, wel is duidelijk dat het een gezamenlijk initiatief wordt van gemeente en bewoners, verenigd in inwonersorganisatie Energierijk Nijmegen. Bewonersgroepen gaan namelijk een belangrijke rol spelen. Hoe kijken zij naar het ideale Energiehuis? We spraken met voorzitter Sible Schöne.

Het gewenste Energiehuis volgens Energierijk Nijmegen: een verbindende plek in de stad

Het Energiehuis in Nijmegen is nog in oprichting, wel is duidelijk dat het een gezamenlijk initiatief wordt van gemeente en bewoners, verenigd in inwonersorganisatie Energierijk Nijmegen. Bewonersgroepen gaan namelijk een belangrijke rol spelen. Zowel met huisbezoeken door energiecoaches als met actieve buurtgroepen in hun eigen buurt.

Uitvalsbasis

Het idee voor Energierijk Nijmegen ontstond in 2025, geïnspireerd door de samenwerking tussen bewonersgroepen en de gemeente in Apeldoorn. De gemeente besloot een jaar later om ook de bewonersgroepen in Nijmegen actief te ondersteunen.

Zes bestaande buurtgroepen bundelden hun krachten in Vereniging Energierijk Nijmegen. Met de gemeente is afgesproken dat ze samen aan de slag gaan vanuit het Energiehuis, op welke manier precies wordt nog uitgewerkt. Het Energiehuis wordt de praktische uitvalsbasis voor deze samenwerking. Energierijk Nijmegen ondersteunt nieuwe bewonersgroepen en bouwt een netwerk van energiecoaches op. Zo ontstaat er één plek waar de gemeente samen met bewoners actief aan de uitvoering van de energietransitie werkt.

Bundeling

Energierijk Nijmegen zet drie vaste medewerkers in om naar verwachting enkele honderden vrijwilligers en energiecoaches te ondersteunen. Ook de armoedeaanpak door Huis van Compassie en het bestaande Energieloket (inclusief de aanpak van VVE's, MKB en monumenten) sluiten aan. In 2027 besluit de gemeente over het Energiehuis

Meer weten?

Lees het ervaringsverhaal op hier.nu/energiehuis

Kwaliteitsdragers

Integraal aanbod
Eén plek voor koop, huur, MKB en huishoudens in energie-armoede.

Inclusieve aanpak
Communicatie voor, door en met bewoners en bewonersgroepen zelf.

Fysieke nabijheid
Inwoners helpen elkaar: vrijwilligers, samen met adviseurs van het Energieloket, voorzien buurtgenoten van informatie en advies.

“Het Energiehuis is een geweldige kans om serieus aan de slag te gaan met de uitvoering van de energietransitie. Neem die kans en doe het samen. Want gedeelde doelstellingen zijn de beste bodem voor geslaagde samenwerkingen”, aldus Sible.

Geleerde lessen van Energierijk Nijmegen

Vanuit zijn ervaring met bewonersgroepen, beschrijft Sible een aantal geleerde lessen die hij mee wil geven bij de oprichting van het Energiehuis.

01

Reken het Energiehuis niet af op bezoekersaantallen

Monitoring is belangrijk. Maar reken het succes van het Energiehuis niet enkel af op bezoekersaantallen. De samenwerking in het Energiehuis moet er juist voor zorgen dat mensen in hun woning en in hun buurt worden bereikt. Kijk ook naar wat zichtbaarheid van de energietransitie doet en teweeg kan brengen. Er zit zoveel meer potentie in het Energiehuis dan in het huidige energieloket. **Laat bewoners zien dat het onderwerp leeft.**

02

Gebruik het Energiehuis om samenwerking vorm te geven

Het Energiehuis biedt letterlijk en figuurlijk ruimte. Ruimte om praktische samenwerkingen op te zetten, bijvoorbeeld met makelaars, banken en lokale bedrijven. Nu bestaan die samenwerkingen ook, maar zijn ze vaak kortstondig en projectmatig van duur. Het Energiehuis biedt een kans om dit soort contacten structureler te voeden en te onderhouden. **Maak van het Energiehuis een plek waar de deelnemers zich structureel kunnen bezig houden met de uitvoering van de warmtetransitie.**

03

Doe waar je goed in bent

Voor iedereen is er een passende rol te vinden. De Nijmeegse Energiecoöperatie WPN draagt financieel bij vanuit hun fonds voor energie-initiatieven, maar speelt geen actieve rol in bewonerscommunicatie. Want dat is waar de buurtgroepen juist weer goed in zijn. **Zo draagt iedereen bij vanuit de kracht en expertise die hij meebrengt.**

Hoe ziet het ideale Energiehuis in Nijmegen er volgens Energierijk Nijmegen uit?

Klein kernteam met vrijwilligers
3 vaste krachten van Energierijk Nijmegen coördineren een groeiende groep vrijwilligers. Daarnaast zijn er de vaste krachten vanuit het Gemeentelijk Energieloket van de gemeente.

Gestroomlijnde informatie
Informatie, advies en praktische begeleiding én buurtgerichte aanpakken met buurtgroepen.

Fysieke werkplek met actieve bewonerscommunicatie
Een centrale werkplek in de gemeente van waaruit buurtgroepen actief aan de slag gaan in hun buurt.

Structurele investering
- De gemeente financiert het Energiehuis
- Energierijk Nijmegen ontvangt €300.000 per jaar voor een periode van drie jaar van de gemeente Nijmegen
- Daarnaast ontvangen zij €25.000 van Energiecoöperatie WPN
- Hiermee bouwt Energierijk Nijmegen aan het netwerk van energiecoaches, verzorgen zij de bewonerscommunicatie, participeren zij in het Energiehuis en werken zij aan buurtgerichte aanpakken met buurtgroepen

Hoe kijkt de gemeente naar de rol van Energierijk Nijmegen?

De plannen voor het Energiehuis zijn nog in ontwikkeling. Maar wel is al duidelijk dat Energierijk Nijmegen zich binnen het Energiehuis in eerste instantie gaat richten op laagdrempelig nuldelijns advies en ondersteuning, waarbij inwoners elkaar helpen en de diensten uitgevoerd worden door vrijwilligers. Daarnaast gaat Energierijk Nijmegen vrijwillige energiecoaches werven voor met name de middengroepen en krijgt een coördinerende rol bij het opleiden van en kennisuitwisseling van coaches.

"Voor het succes van Energierijk Nijmegen is het cruciaal dat Energierijk Nijmegen en gemeente elkaar versterken op alle facetten van de energietransitie bij inwoners: van het één-loket en de warmtetransitie tot buurtprojecten, duurzame opwek en energiedelen", aldus gemeente Nijmegen.

Colofon

November 2026, versie 2

Dit Inspiratieboek Energiehuis is uitgegeven en geschreven door Klimaatstichting HIER

Heb je vragen of opmerkingen? Stuur een mailtje naar energiehuis@hier.nu

Onderzoek en teksten: Jantine Claus

Beeldredactie en advies: Anouk Overbeek

Vormgeving: Spiceminds

De illustraties zijn tot stand gekomen met behulp van AI. Hierbij zijn klimaatimpact, financiële middelen en efficiëntie zorgvuldig afgewogen.

Het Inspiratieboek Energiehuis is mogelijk gemaakt door de Participatiecoalitie.

Met dank aan

Belinda Haverkamp, Irene Bremer en Manon Mol van de gemeente Lochem

Moni Tsujimaru, Huis van de Toekomst Rotterdam

Matty van de Streek en Jesper Overeem van de gemeente Amersfoort

Bart Adams en Huub Buijs van de gemeente Oss

Jan Autsema, provincie Gelderland

Jonathan van Soest en Bregje van den Brand, EDC Programmabureau

Jeroen aan het Rot, Energieloket Achterhoek

Jacob Miedema, Enerzjy Koöperaasje Garyp

Mick Zwart, EnergieRijk Houten

Anouk Bedaux, gemeente Tilburg

Sible Schöne, Energierijk Nijmegen